

MAGISTERSKÝ PROGRAM NĚMECKÝ JAZYK A LITERATURA

Informace ke státní závěrečné zkoušce, platné pro studující do imatrikulace jaro 2025 včetně

1. Studijní plán Německý jazyk a literatura – sdružené studium hlavní (maior)

Klauzurní práce: Na daný termín se vyhlašuje 8 témat (4 jazykovědné a 4 literární). Pro vlastní klauzurní práci bude v den zkoušky výběr zúžen na 4 (po dvou z každé oblasti). Studující si z těchto 4 témat volí jedno, předepsaný slohový útvar je odborný výklad. Časová dotace: 120 minut.

Ústní zkouška: Studující jsou zkoušeni celkem ze čtyř okruhů, vždy po dvou z jazykovědné a z literární části.

2. Studijní plán Německý jazyk a literatura – studium jednooborové se specializací (completus)

Klauzurní práce: studující si v průběhu studia vybere povinně volitelný předmět; po domluvě s vyučujícím tohoto předmětu sepiše **seminární práci**. Ta poté slouží jako základ pro vymezení užšího tématu, které bude studující zpracovávat v rámci klauzurní práce.

Ústní zkouška:

1. Z povinně volitelných předmětů specializace si studující domlouvá s některým z vyučujících povinně volitelného předmětu téma, o němž bude během ústní zkoušky vedena rozprava. Za tímto účelem student pod vedením vyučujícího vypracuje teze, které doplní seznamem důkladně prostudované literatury. Témata diplomové práce, klauzurní práce a ústního zkoušení specializace musí být volena ze **tří odlišných témat**.
2. V případě specializace **Německá jazykověda** studující odpovídá na jednu otázku ze seznamu okruhů k literární historii (Blok A, literární historie), které odpovídají povinným literárněvědným předmětům.
3. V případě specializace **Germanistická literární věda a Germanistika jako věda o kultuře** studující dále odpovídá na jednu otázku ze seznamu okruhů k jazykovědě (24 okruhů), které vycházejí z povinných jazykovědných předmětů.

Termíny a pokyny k zasílání údajů a podkladů k SZZ

(studující vždy sděluje příslušnému vyučujícímu a na sekretariát)

1. spolu s přihlášením k SZZ: téma **seminární práce + jméno vyučujícího**
2. spolu s přihlášením k SZZ: název **vybraného předmětu + jméno vyučujícího**
3. týden před písemnou zkouškou: **teze vybraného předmětu + seznam literatury**

Okruhy k ústní části SZZ v programu Německý jazyk a literatura

Jazykověda

1. Sprachbildung, Lautbildung, Klassifikation der Laute, Vokale, Konsonanten,
2. Lauterscheinungen der Wortganzen (Akzent, Assimilation, Intonation)
3. Deutsche Grammatiken, Wortarten, Kriterien für die Klassifikation, Grundbegriffe der Morphologie
4. Das Verb (Kategorien, Einteilung, Zeit und Tempus, Aktionsarten, Diathese, Modi)
5. Das Substantiv (Kategorien, Einteilung, Deklinationsklassen, Pluralbildung, Genus, Entlehnungen)
6. Das Adjektiv (Funktionen, Klassifikation, Deklination, Graduierung)
7. Artikelwörter und Pronomina: Bedeutung, Einteilung, Fügungswert des Artikels und des Pronomens
8. Nichtflektierbare Wortarten: Adverbien, Modalwörter, Präpositionen, Konjunktionen und Subjunktionen, Partikeln, Interjektionen, Inflektive und ihre Funktionen im Text
9. Satzarten: Einfacher und komplexer Satz, Satzglieder, Satzanalyse, Dependenz, Valenz
10. Sätze und satzwertige Konstruktionen (Koordination, Subordination)
11. Topologische Felder
12. Satzmodelle (Varianten und Kombinationen auf der Basis der Valenz)
13. Satz und Text (Textverflechtung und Textgrammatik)
14. Wort und Bedeutung (Spezifika der sprachlichen Zeichen, der Wortschatz als dynamisches System, Bedeutungswandel)
15. Sinnrelationen im lexikalischen System, Spezialfall: Kollokationen
16. Gliederung der Lexik (sozial, territorial, nach der Herkunft, historisch, deutsche Dialekte, deutsche Sprache in der Welt)
17. Deutsche Wortbildung (Klassifikation, Funktion, Analyse)
18. Stilistik: Charakteristik einzelner Kommunikationsbereiche und ihrer Textsorten, Methoden der Stilanalyse, Stilschichten, Stilfärbungen, Stilelemente, Stilfiguren, Stilzüge
19. Das Germanische und die germanischen Sprachen (Merkmale, Einteilung, Götter, Runen)
20. Die erste und zweite Lautverschiebung
21. Die Entwicklung der Substantiva vom Ahd. zum Mhd.
22. Die Entwicklung der Verben vom Ahd. zum Mhd.
23. Ausgewählte literarische Werke der ahd. Epoche (das Hildebrandslied, die Evangelienharmonien) und der mhd. Epoche (Minnesang, höfischer Roman)
24. Frühneuhochdeutsch (Entwicklung der starken Verben, Ackermann aus Böhmen, Martin Luther)

Literární věda

V první části zkoušky student zodpoví literárněhistorickou otázku z **bloku A** (německy psaná literatura po roce 1945 + jeden okruh ze středověké literatury). K této části s sebou prosím přineste seznam přečtených textů z literatury po roce 1945.

Při druhé části ústní zkoušky (**blok B**) si student předem zvolí jednu knihu z přiloženého seznamu (*Literatura a kultura*) a připraví krátkou (5-7 minut) prezentaci k této knize, po níž bude následovat diskuse. Představení knihy by mělo obsahovat její zařazení do kontextu jiných publikací/názorů k dané problematice, resp. do kontextu doby jejího vzniku. Prezentace se zaměří především na to, aby vystihla, vysvětlila a na několika příkladech ilustrovala specifický přístup dané knihy k tématu, které zpracovává. Nejde o plošné pokrytí knihy nebo tématu, ale o pokus

pojmenovat podstatu jejího chápání daného jevu. (Např.: otázky způsobu kolektivního vzpomínání Němců na druhou světovou válku v knize H. Welzera *Opa war kein Nazi*).

Tento způsob práce se srovnatelnými knihami jako jsou na seznamu *Literatura a kultura* je hlavní náplní předmětu *NJII_252A Metody a přístupy moderní literární vědy*, který doporučujeme absolvovat.

Blok A: Literární historie

1. Literarische Werke der althochdeutschen und mittelhochdeutschen Epoche
2. Lyrik der Nachkriegszeit bis 1960
3. Prosa der Nachkriegszeit bis 1960
4. Drama (einschl. Hörspiel) bis 1960
5. Böll
6. Grass
7. Frisch, Dürrenmatt
8. Experimentelle und engagierte Literatur der 60er Jahre
9. Österreichische Literatur bis 1970
10. Österreichische Literatur ab 1970
11. Regimekritische Literatur der DDR
12. Experimentelle und engagierte Literatur ab 1970
13. Postmoderne
14. Literatur in und um die Wende
15. Tendenz, Thema, Persönlichkeit der deutschsprachigen Literatur nach 2000 (nach eigener Auswahl)
16. Nobelpreis und deutschsprachige Literatur (mit frei gewähltem Schwerpunkt)

Blok B: Literatura a kultura

Adam, Christian: *Lesen unter Hitler. Autoren, Bestseller, Leser im Dritten Reich*. Berlin: Galiani, 2010.

Assmann, Aleida: *Geschichtsvergessenheit – Geschichtsversessenheit. Vom Umgang mit deutschen Vergangenheiten nach 1945*. Stuttgart: DVA 1999.

Auerbach, Erich: *Mimesis. Dargestellte Wirklichkeit in der abendländischen Literatur*. Bern. Francke 1946.

Demetz, Peter: *Prag in Schwarz und Gold*. München: Piper, 1997.

Dorn, Thea / Wagner, Richard: *Die deutsche Seele*. München: Knaus, 2011.

Enzensberger, Hans Magnus: *Immer das Geld! Ein kleiner Wirtschaftsroman*. Berlin: Suhrkamp 2015.

Magris, Claudio: *Der habsburgische Mythos in der österreichischen Literatur*. Salzburg: Otto Müller, 1988.

Münkler, Herfried: *Die Deutschen und ihre Mythen*. Berlin: Rowohlt, 2009.

Precht, Richard David: *Anna, die Schule und der liebe Gott: Der Verrat des Bildungssystems an unseren Kindern*. München: Goldmann, 2013.

Precht, Richard David: *Jäger, Hirten, Kritiker. Eine Utopie für die digitale Gesellschaft*. München: Goldmann, 2018.

Reichel, Peter: *Der schöne Schein des Dritten Reiches*. München: Hanser 1991.

Safranski, Rüdiger: *Romantik. Eine deutsche Affäre*. München: Carl Hanser, 2007

Schorske, Carl E.: *Wien: Geist und Gesellschaft im Fin de Siècle*. München: Piper, 1994.

Welzer, Harald: *Alles könnte anders sein. Eine Gesellschaftsutopie für freie Menschen*. Frankfurt: Fischer, 2019.

Welzer, Harald / Moller, Sabine / Tschuggnall, Karoline. *"Opa war kein Nazi": Nationalsozialismus und Holocaust im Familiengedächtnis*. Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuch Verlag, 2002.